

ОПТИМІЗАЦІЯ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ МОВНИХ СТРАТЕГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

одкровеннях якої пізнасте власне духовне минуле, власну духовну культуру, свою батьківщину” [1, 16].

Висновки. Таким чином, пошук смислів історичних фактів визначається філософією історії, герменевтикою як шлях особистісного збагнення минулого, як спосіб розкриття всебічних (і конкретно-історичних, і етично-естетичних) значень і смислів історичних подій, як роботу глибинної, народної, духовної пам’яті, закладеної в кожному з нас життям попередніх поколінь.

1. Бердяев Н. *Смысл истории* / Н. Бердяев. – М.: АСТ, 1990. – С. 15.

2. Давыдов Ю.Н. *Этическое измерение памяти* / Ю.Н. Давыдов // *Этическая мысль: научно-публицист. чтения.* – М.: Республика, 1990. – С. 173.

3. Лернер И.Я. *Развитие мышления учащихся в процессе обучения истории: пособие для учителей* / Исаак Яковлевич Лернер. – М.: Просвещение, 1982. – С. 22–28.

4. Расел Б. *Почему я не христианин: избранные*

атеист. произведения / Бертран Расел; пер с англ. – М.: Политиздат, 1987. – С. 86.

5. Рикер П. *Философская интерпретация Фрейда* // *Герменевтика и психоанализ. Религия и вера.* – М.: Искусство, 1996. С. 71–74.

6. Турченко Ф.Г., Мороко В.Н. *История Украины. Учебник для 9 класса общеобразовательной школы.* – Изд. 2-е, перераб. и дополн. – Запорожье: Просвита, 2002.

7. Феллер В. *Введение в историческую антропологию. Опыт решения логической проблемы философии истории* / Виктор Феллер. – М.: КноРус, 2005. – С. 302, 303, 307.

8. Флоренский П. А. *Столп и утверждение истины* / Павел Флоренский. – М.: Лепта, 2002. – 814 с.

9. Франкл В. *Человек в поисках смысла: Сборник* / В. Франкл; пер. с англ. и нем. / Общ. ред. Л.Я. Гозмана и Д.А. Леонтьева. – М.: Прогресс, 1990. – С. 48, 51, 114.

10. Шпенглер О. *Закат Европы: Очерки морфологии мировой истории. Т. 1. Образ и действительность* / Пер. с нем. Н.Ф. Гарелин. – Мн.: ООО “Попурри”, 1998. – Т.1. – 668 с.

Стаття надійшла до редакції 25.06.2010

УДК 378:004

Олександра Ванівська, кандидат педагогічних наук,
асистент кафедри української та іноземних мов
Львівського Національного лісотехнічного університету

ОПТИМІЗАЦІЯ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ МОВНИХ СТРАТЕГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

У статті розглядаються умови оптимізації застосування інформаційних технологій в реалізації мовних стратегій у професійній освіті: забезпечення навчальних закладів комп’ютерними мережами та он-лайноськими програмами, забезпечення сучасними підручниками, що відповідають світовому стандарту, розробка та впровадження нових спецкурсів, інтеграція освітніх та інформаційно-комунікаційних технологій у практику навчання студентів нефілологічних спеціальностей майбутній професійній діяльності.

Ключові слова: інформаційні технології, Інтернет, мультимедійні ресурси, суб’єкт-суб’єктні відносини, діалог.

В статье рассматриваются условия оптимизации применения информационных технологий в реализации языковых стратегий в профессиональном образовании: обеспечение учебных заведений компьютерными сетями и он-лайноськими программами, обеспечение современными учебниками, которые отвечают мировому стандарту, разработка и внедрение новых спецкурсов, интеграция образовательных и информационно-коммуникационных технологий в практике учебы студентов нефилологических специальностей будущей профессиональной деятельности.

Ключевые слова: информационные технологии, Интернет, мультимедийные ресурсы, субъект-субъектные отношения, диалог.

In of the article the terms of optimization of application of information technologies are examined in realization of linguistic strategies in trade education: providing of educational establishments computer networks and on-line programs, providing modern textbooks which answer a world standard, development and introduction of the new special courses, integration of educational and of informatively-communication technologies in practice of studies of students of unphilological specialities to future professional activity.

Key words: information technologies, Internet, multimedia resources, subject relations, dialog.

Постановка проблеми. Розширення соціальних, освітніх та культурних зв’язків між Україною та іншими державами, можливість здійснення безпосередніх міжнародних контактів студентства з носіями мови викликає інтерес до вивчення іноземних мов,

сприяє засвоєнню мовного матеріалу, необхідного для спілкування під час поїздок за кордон з різноманітними професійними цілями, і вдосконаленню іншомовних умінь і навичок. Відтак, питання підготовки фахівців, які володіють іноземною мовою як засобом комунікації, набуває

ОПТИМІЗАЦІЯ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ МОВНИХ СТРАТЕГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

особливого значення. Основи для розв'язання цієї важливої проблеми закладаються у вищому навчальному закладі, де відбувається формування базових механізмів (мовленнєвих стереотипів), що є об'єктивними показниками рівня досконалості мовленнєвих умінь. Тому нагальним завданням вищої педагогічної освіти на сучасному етапі є формування у студентів вищих педагогічних навчальних закладів професійних знань та умінь, тобто якості володіння кожним студентом достатнім обсягом іншомовного матеріалу і певним рівнем сформованості механізмів іншомовного професійного спілкування, що дозволить їм здійснювати таке спілкування у різноманітних сферах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя постійно перебуває в центрі уваги науковців. Її розв'язанню присвячено ряд важливих досліджень, зокрема, роботи В.П. Андрущенко, Г.О. Арсентьевої, І.М. Богданової, Н.М. Дем'яненко, І.А. Зязюна, Н.Г. Ничкало, Р.О. Гришковой та ін. Вагомий внесок у розробку проблеми професійної підготовки вчителя сучасної вищої школи зробили вітчизняні вчені-психологи Н.А. Алфімова, В.Г. Кремень, О.М. Сорока, С.В. Терещук та ін. Основа для розв'язання проблем застосування інформаційних технологій у вищій школі закладено в роботах Б.С. Гершунського, В.М. Глушкова, О.О. Гокуня, М.І. Жалдака, Т.І. Коджи та ін., які обґрунтували концептуальні засади процесу навчання інформаційним технологіям в системі освіти. Основи підготовки вчителя до використання інформаційних технологій у професійній діяльності розкриті в роботах І.М. Богданової, М.І. Жалдака, Н.К. Кульги, С.М. Яшанова та інших науковців.

Мета статті: дослідити особливості застосування у навчальному процесі інформаційних технологій в процесі реалізації мовних стратегій у професійній підготовці студентів нефілологічних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішні широкі можливості комп'ютерних технологій реалізуються у вищій школі не повною мірою. Комп'ютери лише до певної межі можуть заповнити дефіцит педагогів і підвищити якість навчання. Майбутнє – за їх більш масовим освоєнням і більш широким впровадженням у практику реалізації мовних стратегій. Тому важливо, щоб викладачі іноземної мови добре знали комп'ютерні технології, що дасть їм змогу у співробітництві з програмістами створити принципово нові навчальні засоби.

Варто зауважити, що далеко не всі педагоги вищої школи добре розбираються у тому, як використовувати наявні інформаційні ресурси. *Тому перед вітчизняною професійною освітою досить гостро стоїть питання* масового вивчення викладачами іноземних мов технології і методики використання сучасних комп'ютерних засобів і комп'ютерних технологій. Досвід деяких вищих навчальних закладів, які мають добре комп'ютерне оснащення, багатий набір навчальних засобів і необмежений доступ в Інтернет, часом призводить до парадоксальних висновків: студенти не поспішають використовувати наявні технічні можливості, їм притаманна низька мотивація для подолання психологічного бар'єру, який виникає під час навчання завдяки комп'ютерам. Усе це засвідчує, що багато з них мають потребу в додатковому навчанні й у спеціальних методиках.

Основною причиною низької мотивації використання студентами комп'ютерів виявляється необхідністю освоєння нового. Наявні мережеві програми або не працюють, або з ними багато проблем. Адже, сьогодні знання іноземної мови необхідне усім студентам, інакше вони просто не знайдуть собі хорошу роботу.

Під цим оглядом усе більш актуальною стає зміна самої концепції навчання іноземним мовам. Навчальні електронні ресурси повинні більш тісно узгоджуватися з підручниками і різними навчальними посібниками. Настав час використовувати інформаційні навчальні засоби нового покоління, Інтернет для навчання іноземних мов, оскільки це дуже зручно, плідно й перспективно. Уже сьогодні завдяки Інтернету з'явився доступ до необмеженої кількості автентичної інформації іноземною мовою, чого раніше вищій школі не вистачало. Крім того, Інтернет – це ще й усі можливі комунікації: електронна пошта, відеоконференції, форуми, чати, аудіочати тощо. Отже, серед загальноприйнятих інформаційних засобів масової комунікації, які можуть бути використані в системі реалізації мовних стратегій (преса, радіо, телебачення та інші), все більшу вагу займає мережа Інтернет. *Тому першою умовою оптимізації впровадження інформаційних технологій в процес реалізації мовних стратегій у практику вищої школи є впровадження концепції із забезпечення вищих навчальних закладів новими комп'ютерними технологіями, насамперед, новими он-лайнівськими програмами з навчання мовним стратегіям студентів нефілологічних спеціальностей.* Це зумовить підвищення мотивації навчальної діяльності студентів.

ОПТИМІЗАЦІЯ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ МОВНИХ СТРАТЕГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Сьогодні знання іноземних мов для студентів, які прагнуть кваліфіковано працювати в Інтернеті, стають життєво необхідними з кількох причин. По-перше, саме для них багатьма європейськими та американськими науковими спілками створені спеціалізовані мережі з пошуковими системами, які забезпечують доступ практично до всієї необхідної інформації [2, 11 – 12]. По-друге, у будь-якій іншій формі певна інформація може бути просто недоступною. По-третє, специфічним для науковців та студентів колишнього СРСР є те, що Інтернет надає можливість відновити той дефіцит інформації, який з'явився через фінансові причини (відсутність у бібліотеках багатьох журналів, навіть реферативних).

Для студентів, Інтернет – це ще й унікальна можливість професійного росту у всіх галузях науки і культури. Глобальна мережа Інтернет містить інформаційні системи наукових, науково-технічних спілок, організацій та окремих учених, надає інформаційне та методологічне забезпечення наукової діяльності, інформацію про фонди, які фінансують наукові дослідження, містить довідкові системи навчальних закладів усього світу, навчальні посібники та навчальне програмне забезпечення та багато іншого. Так, традиційні форми вищої освіти репрезентує каталог університетів світу [6], який містить адреси та деякі відомості про університети, політехнічні навчальні заклади та коледжі – всього про 5000 що постійно оновлюються навчальних закладів із 148 країн світу. Посилання на країни у цьому каталозі упорядковані за абеткою, кожне з них надає перелік адрес навчальних закладів певної країни; для всіх рівнів навчання детально описуються порядок вступу, вартість навчання, наявні стипендії тощо. Крім того, в Інтернеті можна знайти й розширену інформацію про освітянську мережу України, яка охоплює навчальні заклади різного рівня акредитації – як державні, так і комерційні. В Інтернеті також поширена інформація про можливості навчання за кордоном і отримання грантів, про можливість вивчення іноземних мов в Україні й за кордоном. Зокрема, існує Міжнародна програма обміну для студентів, у межах якої функціонує міжнародна організація Youth For Understanding – некомерційна освітянська організація, яка надає можливість молоді з різних країн провести літо, семестр або рік за кордоном, проживаючи у сім'ях своїх однолітків з іншої країни [9, 441]. Отже, аналіз можливостей використання мережі Інтернет у царині реалізації мовних стратегій дає змогу не тільки значно розширити інформаційне поле і мовну практику, а й підвищити ефективність працевлаштування майбутніх фахівців.

Крім використання Інтернету, до інноваційних методик до системи реалізації мовних стратегій необхідно також віднести застосування мультимедійних ресурсів. Насамперед вони відкривають доступ до необмежених і невичерпних джерел інформації з різних аспектів лінгвістики, історії мови, лексикології та лексикографії, методики викладання тощо. Використання мультимедійних технологій допомагає інтегрувати різні форми діяльності й значно інтенсифікувати процес вивчення іноземних мов.

У процесі застосування мультимедійних ресурсів для реалізації мовних стратегій різні методи взаємодії викладачів і студентів можна поділити на три групи: навчання за допомогою співдії студентів з освітніми ресурсами, індивідуалізоване викладання і навчання та активна взаємодія між усіма учасниками навчального процесу.

Зокрема, освоєння іноземних мов за допомогою співдії студентів з освітніми ресурсами є такою формою взаємодії, яка характеризується мінімальною участю викладача в процесі навчання й орієнтована в основному на самонавчання. Студент самостійно вивчає мовні ресурси різного характеру – друковані, аудіо- і відеоматеріали, електронні підручники, і журнали, інтерактивні бази даних тощо. Принагідно можливе як використання деяких зовнішніх стосовно певного курсу ресурсів (вказаних викладачем посилань на загальнодоступні електронні бібліотеки, електронні журнали, бази даних та ін.), так і безпосереднє надання педагогом власних методичних розробок за обраним курсом іноземної мови.

Для індивідуалізованого вивчення іноземних мов характерні взаємини одного студента з одним педагогом. При такій формі взаємодії студент і викладач одночасно є активними учасниками процесу освоєння певної мови. Сам процес навчання будується як діалог, під час якого студент може одержати консультацію з тих питань, які його найбільше цікавлять, а викладач – скоригувати план вивчення мови залежно від результатів, досягнутих студентом. Така форма взаємодії реалізується у системі відкритої освіти в основному за допомогою таких технологій, як телефон, голосова пошта, електронна пошта та ін.

Активна взаємодія між всіма учасниками навчального процесу в системі реалізації мовних стратегій передбачає дієве спілкування не тільки між викладачем і групою студентів, а й співдію між самими студентами. Така інтерактивна взаємодія визнана однією з найефективніших

ОПТИМІЗАЦІЯ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ МОВНИХ СТРАТЕГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

методик навчання. Причому ця форма освоєння іноземних мов може здійснюватися як шляхом особистої зустрічі викладача з групою студентів (за допомогою семінарів), так і завдяки проведенню заочних відеоконференцій, відеофорумів тощо.

Безперечно, що тільки поєднання усіх вищезазначених форм взаємодії педагогів і студентів дає можливість реалізувати передові інформаційні технології, а також забезпечує найбільшу ефективність вивчення іноземних мов. Частка використання кожної конкретної форми освоєння іноземних мов залежить як від обраних інформаційних технологій, так і від технологічної оснащеності навчального закладу, ступеня підготовки дидактичного забезпечення, бажання викладачів.

Крім того, вибір конкретної технології у системі реалізації мовних стратегій визначається такими факторами, як освітній потенціал технології, вартість і ступінь її поширеності. З цього приводу необхідно зазначити, що в Україні склалася така економічна і технологічна ситуація, за якої вибір засобів насамперед залежить не від педагогічного потенціалу і навіть не від їхньої вартості, а від їхньої поширеності. З огляду на останнє всі наявні технології освоєння іноземних мов поділяються на кейс-технології, телевізійні технології і мережеві технології навчання. Водночас з функціонального погляду інформаційні технології у системі реалізації мовних стратегій можна розділити на дві великі категорії – неінтерактивні та технології, які забезпечують інтерактивну взаємодію між викладачем і студентом [3, 44 – 46; 5, 141–142].

Зокрема, кейс-технології ґрунтуються на комплектуванні наборів (кейсів) навчально-методичних матеріалів і їхнього доведення до відома студентів для подальшої самостійної роботи. Під час впровадження таких технологій використовуються не тільки різні друковані матеріали, а й матеріали, зафіксовані на аудіо- і відеоносіях, а також пакети комп'ютерних навчальних програм. Доставка матеріалів і взаємодія між суб'єктами навчального процесу в цьому випадку відбувається за допомогою традиційної пошти, факсу, телефону. Крім того, проведення групових занять передбачає особисту присутність педагога в студентській аудиторії.

Телевізійні технології викладання іноземних мов базуються на використанні ефірних, кабельних і космічних систем телебачення. Такі технології в українській освіті поки що не одержали широкого поширення, оскільки це пов'язано зі значними затратами коштів.

Мережеві технології освоєння іноземних мов спираються на використання локальних і глобальних мереж та мережі Інтернет. Сучасні Інтернет-технології дають можливість подання навчальних матеріалів, методик і електронних бібліотек у єдиному форматі із загальнодоступним інтерфейсом на підставі наявних освітніх стандартів. Мережеві технології можуть бути використані для реалізації усіх існуючих форм взаємодії між викладачем і студентами. Тому можна говорити про те, що саме вони є найбільш перспективними в системі реалізації мовних стратегій, а мультимедіа-підхід, який ґрунтується на використанні декількох інформаційних технологій, – найбільш ефективним.

Найпоширенішими сучасними інформаційними технологіями, в яких найбільш адекватно реалізований саме такий підхід, є створення і розміщення в мережі електронних підручників і тестуючих програм з іноземних мов [13, 74 – 75], а найбільш поширеною формою взаємодії викладача і студента і ефективною технологією викладання іноземних мов – електронна пошта. Вона може бути використана не тільки у процесі консультацій, а й для доставки змістової частини навчальних курсів, пересилання студентами виконаних завдань тощо. Необхідно тільки, щоб під час використання електронної пошти студентів було забезпечено постійний доступ до персонального комп'ютера з модемом і телефонним каналом. Тому *другою* умовою повинно бути забезпечення навчання студентів новими підручниками та впровадження нових спецкурсів на основі інформаційних технологій.

Як свідчить досвід, при використанні в процесі викладання іноземних мов різних комп'ютерних технологій необхідно насамперед розв'язати питання вибору програмного забезпечення і організувати вільний доступ студентів до комп'ютерного устаткування, що забезпечується шляхом використання системи комп'ютерних класів різного призначення: навчальних класів, мультимедіа-класів, класів спеціалізованого доступу до Інтернет тощо. Усі вони повинні бути з'єднані в єдину мережу з метою надання кожному студентіві, кожній навчальній групі необхідних інформаційних і програмних ресурсів [7, 9 – 10].

Водночас необхідно пам'ятати, що інформаційні технології у системі реалізації мовних стратегій – це цілий комплекс освітніх послуг, наданих широким верствам населення в країні і за кордоном за допомогою спеціалізованого інформаційного освітнього середовища, яке базується на засобах обміну навчальною

ОПТИМІЗАЦІЯ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ МОВНИХ СТРАТЕГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

інформацією на відстані (супутникове телебачення, радіо, комп'ютерний зв'язок тощо). Тим самим вони покликані реалізувати права людини на освіту й одержання інформації.

Складність упровадження сучасних інформаційних технологій у процесі реалізації мовних стратегій визначається і тим, що традиційна практика їхньої розробки і використання ґрунтується на ідеології створення, застосування інформаційних і телекомунікаційних систем у зовсім інших сферах: зв'язку, військово-промислового комплексу, авіації і космонавтиці. Адаптацію сучасних інформаційних технологій до конкретної сфери застосування тут здійснюють фахівці конструкторських бюро і науково-дослідних інститутів, які мають великий досвід розробки подібної техніки і, отже, добре розуміють призначення систем та умови їхньої експлуатації. У сучасній освіті таких спеціалізованих науково-дослідних структур немає, вони тільки починають створюватися. З цієї причини виникає "розрив" між можливостями інформаційних освітніх технологій і їхнім реальним застосуванням у практиці викладання іноземних мов. Інтеграція інформаційно-комунікаційних і освітніх технологій повинна стати *третьою* умовою їхнього більш ефективного впровадження у системі реалізації мовних стратегій.

Розглянуті вище технології й форми взаємодії у системі реалізації мовних стратегій розгортаються на підставі суб'єкт-суб'єктних відносин, які можуть мати різний характер і функціонувати на різних рівнях. Це можуть бути соціальні суб'єкт-суб'єктні відносини, духовні та ін. Вони можуть бути спрямовані на психологічне чи соціальне в людині. Залежно від мети, яку ставить собі суб'єкт, включений у суб'єкт-суб'єктні відносини, від рівня його культури, від ситуації, що складається, інша людина (як його об'єкт) може вирізнятися в статусі індивіда, особистості, індивідуальності, універсальності.

Суб'єкт-суб'єктні відносини в системі реалізації мовних стратегій мають спиратися на діалогічність, яка передбачає не тільки розуміння, а й згоду, що або настає, або не настає залежно від ступеня авторитетності викладача, від ступеня збігу емоційно закріпленого досвіду життя педагога і студента. "Поняття "діалог" використовується у двох смислах – загальнопобутовому і науково-філософському. У першому сенсі він означає співбесіду двох осіб; у другому – інформаційну взаємодію людей як суб'єктів, незалежно від мовних або інших семіотичних засобів, метою якої є підвищення ступеня їхньої духовної спільності або досягнення

цієї спільності. Уживане в першому розумінні воно ніякого педагогічного значення не має, позаяк очевидно, що всяке спілкування вчителя й учня є їхньою співбесідою – обміном репліками на відомій обидвом мові, за участю паралінгвістичних засобів, а в особливих ситуаціях і засобів графічних, звукоінтонаційних, пластично-демонстраційних, кінематографічних. У другому випадку звертання до діалогу є найсерйознішою педагогічною проблемою" [8, 14]. Безсумнівно, найважливішим у діалозі є формування здатності студента бути особистістю, тому пошуки оптимальної побудови діалогічних відносин у системі реалізації мовних стратегій нині лежать у ракурсі необхідності визнання як одного з найголовніших завдань упровадження діалогічності в процес навчання іноземних мов.

Головне призначення іноземної мови – стати засобом спілкування особистості. Завдяки сформованим комунікативним умінням – говоріння, аудіювання, читання та письма – знання мови повинно забезпечити студентам доступ до інших національних культур, а відтак і до світової. Для того, щоб досягти високих результатів, кожен педагог повинен володіти сучасними технологіями навчання; застосовувати активні методи навчання, систематично розробляти та апробувати педагогічні нововведення; бути творчою, ініціативною, енергійною, фахово здатною, морально і матеріально зацікавленою у проведенні цих змін особистістю.

Як зазначається в Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, одним з найважливіших пріоритетів державної політики в освітній галузі є створення рівних можливостей для дітей і молоді у здобутті якісної освіти, вимоги до якої, умови та принципи її здобуття визначені у сьомому розділі. Підкреслюється, по-перше, що модернізація системи освіти спрямована на забезпечення її якості відповідно до найновіших досягнень вітчизняної і світової науки, культури та соціальної політики. По-друге, якість освіти характеризується як національний пріоритет і передумова виконання міжнародних норм та національного законодавства щодо реалізації прав громадян на здобуття освіти. Зазначається, по-третє, що забезпеченню якості освіти підпорядковані матеріальні, фінансові, кадрові й науково-методичні ресурси суспільства, державна політика в галузі освіти. По-четверте, висока якість освіти передбачає органічний взаємозв'язок освіти і науки, педагогічної теорії й практики [10, 24].

Якість освіти відтворює складні процеси, які відбуваються у сучасній освіті, тому стосовно

ОПТИМІЗАЦІЯ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ МОВНИХ СТРАТЕГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

системи реалізації мовних стратегій поняття якості освіти відображає рівень навченості студентів, міцність знання мови, глибину практичних умінь її використання на загальному фоні сформованості пізнавальних інтересів, інтелекту, особистісних якостей, світоглядної позиції тощо.

На думку фахівців, для досягнення кінцевої мети Болонського процесу – побудови єдиного простору освіти – замало формального запровадження її принципів. Потрібні прозорі та зрозумілі всім методології контролю якості освіти. Обов'язковою вважається наявність внутрішніх та зовнішніх державних і громадських систем контролю якості освіти [1, 6]. Серед них насамперед маєтись на увазі атестація, ліцензування і акредитація. В Україні такі процедури впроваджено давно, і вони постійно вдосконалюються. Наприклад, на кожному засіданні Державної акредитаційної комісії розглядаються критерії оцінки готовності навчального закладу надавати якісні освітні послуги та результати експертизи конкретних закладів. Однак незважаючи на вимогливість експертизи ВНЗ, проблема якості освітніх послуг досі залишається досить гострою [12, 33].

З огляду на це, система реалізації мовних стратегій повинна забезпечити гарантії якості, які мають містити:

- визначення відповідальності вищих навчальних закладів щодо забезпечення якості викладання іноземних мов;
- оцінку програм вищих навчальних закладів, яка містить внутрішній контроль, зовнішню перевірку, участь студентів та оприлюднення результатів;
- атестацію, акредитацію, сертифікацію або подібні процедури;
- міжнародну участь, співробітництво та організацію громадських організацій і товариств, що опікуються перевіркою якості викладання й вивчення іноземних мов.

Отже, оптимізація впровадження інформаційних технологій в процес реалізації мовних стратегій у практику вищої школи забезпечується трьома умовами: забезпеченням вищих навчальних закладів комп'ютерними технологіями світового стандарту, розробкою нових он-лайнських програм та підручників, що відповідають вимогам Болонського процесу, впровадженням спецкурсів з мовних стратегій та інтеграція інформаційно-комунікаційних і освітніх технологій.

Висновки. Отже, застосування комп'ютерів у процесі реалізації мовних стратегій приводить

до появи нового покоління інформаційних освітніх технологій, які уможливають підвищити якість навчання, створити нові засоби виховного впливу, забезпечити ефективнішу взаємодію педагогів і студентів з комп'ютерною технікою. На думку багатьох фахівців [4, 47; 11, 261], нові інформаційні освітні технології на основі комп'ютерних засобів сприяють зростанню ефективності занять на 20 – 30%. Упровадження комп'ютера в сферу реалізації мовних стратегій стало початком революційного перетворення традиційних методів і технологій навчання і всієї галузі освіти.

Нині відбувається процес нагромадження досвіду, йде пошук шляхів підвищення якості вивчення іноземних мов і нових форм використання інформаційних технологій у різних освітніх процесах. Труднощі освоєння інформаційних технологій у процесі вивчення іноземних мов виникають через відсутність не тільки методичної бази їхнього використання в цій сфері, й методології розробки таких технологій для освіти загалом. Усе це змушує педагогів на практиці орієнтуватися лише на особистий досвід і уміння емпірично шукати шляхи ефективного застосування інформаційних технологій у процесі викладання іноземних мов.

1. Бачинський Г. *Український шлях у майбутнє* / Г. Бачинський // *Універсум*, 1996. – Ч. 3–4. – С. 18–25.

2. Берченко М.М. *Самоучитель по работе в Internet и каталог ресурсов* / М. Берченко, И. Березовская. – К.: Издательская группа ВНУ, 1999. – 480 с.

3. Богданова І.М. *Технології в освіті: теоретико-методологічний аспект* / Богданова І.М. – Одеса, 1999. – 146 с.

4. Васьков Ю.В. *Педагогічні теорії, технології, досвід: дидактичний аспект* / Васьков Ю.В. – Х.: Скоріон, 2000. – 120 с.

5. Гершунский Б.С. *Компьютеризация в сфере образования: проблемы и перспективы* / Гершунский Б.С. – М.: Педагогика, 1987. – 263 с.

6. Гончаренко С.У. *Український педагогічний словник*. – Київ: Либідь, 1997. – 376 с.

7. Гришкова Р.О. *Педагогічні умови реалізації особистісно орієнтованого навчання іноземної мови студентів нефілологічних спеціальностей вищих закладів освіти: Дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – К., 2000. – 196 арк. Бібліогр.: 169–182.*

8. Каган М.С. *О педагогическом аспекте теории диалога* / Каган М.С. // *Диалог в образовании: сборник материалов конференции*. – СПб.: Санкт-Петербургское философское общество, 2002. – 350 с. (Серия "Symposium": выпуск 22).

9. Крейнак Д. *Интернет: энциклопедия* / Крейнак Д., Хебрейкен Д. – СПб: Питер, 2000. – 560 с.

10. *Національна доктрина розвитку освіти*. – К., 2002. – 32 с.

СТРУКТУРА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ТЕОРЕТИЧНОГО ЗНАННЯ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПУ СХОДЖЕННЯ ВІД АБСТРАКТНОГО ДО КОНКРЕТНОГО

11. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології: [навч. посібник]/Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. – К.: Видавничий центр “Просвіта”, Пошуково-видавниче агентство “Книга Пам’яті України”, 2000. – 368 с.

12. Про опублікування матеріалів “До концепції реорганізації системи ліцензування, атестації вищих

навчальних закладів” // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2001. – № 3 – 4. – С. 33.

13. Христочевский С.А. Электронные мультимедийные учебники и энциклопедии / Христочевский С.А. // Информатика и образование. – 2000. – №2. – С. 71 – 77.

Стаття надійшла до редакції 02.07.2010

УДК 130.2

Кязім Мусасьв, завідувач кафедри технологічної освіти
Республіканського вищого навчального закладу
“Кримський інженерно-педагогічний університет”

СТРУКТУРА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ТЕОРЕТИЧНОГО ЗНАННЯ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПУ СХОДЖЕННЯ ВІД АБСТРАКТНОГО ДО КОНКРЕТНОГО

Розглянуто процес формування логічної структури теоретичного знання як стійкої статичної системи. Визначено поняття, компоненти, категорії теорії та розкрито принцип сходження від абстрактного до конкретного в побудові системи теоретичного знання.

Ключові слова: система теоретичного знання, її структура, принцип сходження від абстрактного до конкретного.

Рассмотрен процесс формирования логической структуры теоретического знания как стойкой статической системы. Определены понятие, компоненты, категории теории и раскрыт принцип восхождения от абстрактного к конкретному в построении системы теоретического знания.

Ключевые слова: система теоретического знания, ее структура, принцип восхождения от абстрактного к конкретному.

The process of forming of logical structure of theoretical is considered knowledge as proof static system. Certainly concept, components, categories of theory, and principle of ascent is exposed from abstract to concrete in the construction of the system of theoretical knowledge.

Key words: the system of theoretical knowledge, its structure, principle of ascent, is from abstract to concrete.

Постановка проблеми. У зв’язку з можливістю виділення різних структур, які реалізують теоретичну систему знання, виражену у формалізованій мові, виникає питання про те, у якому відношенні знаходиться ця структура відносно структури досліджуваного предмета і чи можна встановити залежність між ними. Також цікавим є питання про можливість побудови єдино можливої і єдино правильної в науковому відношенні структури теоретичної системи знання.

Основною причиною, що змушувала порушувати питання про структуру, було нагромадження достатнього числа фактів, які говорили про розходження властивостей речей, незважаючи на ідентичність їхнього елементарного складу (явищі хімічної ізометрії, наявність різних агрегатних станів тієї самої речовини тощо).

Припускаючи структуру предмета незмінною у визначеному просторово-тимчасовому інтервалі, необхідно визнати, що можливість

формального виділення різних структур у системі теоретичного знання аж ніяк не зводиться до простої залежності. Таку думку підтверджує й припущення про стабільність структури теорії, яка фіксує знання про предмет з постійно змінною структурою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Роботи А.М. Сохора, А.В. Усової, В.А. Белікова, А.Н. Умана, В.Ф. Шаталова, Л.В. Занкова, М.А. Данилова, В.Г. Разумовського, А.Н. Крутського присвячені структурі навчального матеріалу й добору його змісту, в яких обґрунтовуються підходи і методи педагогічного процесу. Поняття, компоненти та категорії наукової теорії висвітлюються І.В. Кузнецовою, С.Т. Мелюхіною, В.І. Свідерським, А.Е. Воскобойніковою, Ф. Кумпфом, З. Оруджевим. Наукова теорія, безумовно, повинна відповідати принципу системності й у формальному відношенні, і на змістовному рівні, тому ще необхідно дослідити процес формування структури теоретичної системи знання.